

weiblichen Trugbildes (तत्सवर्णा कृपाप्रभवा कृता DURGĀ) NIR. 12, 10. Liedverfasser von RV. 8, 27, 31. विवस्वत्, मनु, इत्वाकु BHAG. 4, 1. R. 1, 70, 20. HARIV. 2933. RAGH. 1, 11. Verz. d. Oxf. H. 41, b, 40. 52, a, 12. 56, b, 3. Bruder Jama's MBH. 1, 3137. fgg. मन्वे सूर्यपुत्राय 12, 6187. baut Ajoḍhja R. 1, 3, 6. erster König 6, 4. RAGH. 4, 7. RĀGĀ-TAR. 4, 640. IIĀ (s. u. इडा 6.) ist eine Tochter des Manu Āditja MBH. 13, 6831. Manu unter den 12 Āditja HARIV. 11349. — γ) Vāsishṭha, Liedverfasser von RV. 9, 97. — δ) Tāpasa, Liedverfasser von RV. 10, 83. 84. — ε) Āpsava, Liedverfasser von RV. 9, 106. — ζ) Svājāmbhuva NIR. 3, 4. Gatte der Çatarupā HARIV. 37. VP. 31. BHĀG. P. 3, 12, 52. 13, 6. angeblicher Verfasser eines Gesetzbuchs M. 1, 61, 63. 102, 6, 54, 8, 124. 9, 158. JĀG. 1, 4. eines Kalpasūtra HALL 164. er heisst auch Hairaṇ-jagarbha oder Sohn Hiraṇjagarbha's M. 3, 194. HARIV. 12440. Prāketasa MBH. 12, 2089. Praḡāpati M. 10, 78. 12, 123. In der späteren Chronologie eröffnet M. Svājāmbhuva die Reihe der Manu, von denen jeder einer bestimmten grossen Zeitperiode (s. मन्वत्तर) vorsteht und in dieser als Schöpfer und Erhalter der Geschöpfe auftritt. Die ältere Zeit kennt nur sieben solcher Manu M. 1, 63. MBH. 13, 991. es sind dies: Svājāmbhuva, Svārokiṣha, Auttami (später auch Uttama genannt), Tāmasa (vgl. oben तापस u. 8), Raivata, Kākshusha und Vaivasvata (s. oben u. β) M. 1, 61. fg. Später werden noch sieben zukünftige Manu angereiht SŪRAS. 1, 19. 22. 45. VP. 23. Verz. d. Oxf. H. 23, a, 27. 33, b, 41. ihre Namen lauten: Sāvārṇi (Sāvārṇa die neuere Ausg.), Bhautja, Raukja und vier Merusāvārṇa HARIV. 409. fgg. Sāvārṇi, Dakshasāvārṇi, Brahmasāvārṇi, Dharma-sāvārṇi, Rudrasāvārṇi, Raukja und Bhautja VP. 239. fgg. statt der beiden letzten Devasāvārṇi und Indrasāvārṇi BHĀG. P. 8, 13, 1. fgg. Daher ist मन्वः eine Bez. für die Zahl vierzehn SŪRAS. 1, 43. 2, 34. 8, 2. vor dem Manvantara des Svājāmbhuva noch zwei HARIV. 31. fgg. (32 liest die neuere Ausg. द्वितीयमापवस्यैव). Svājāmbhuva's Periode währt 71 Juga 37. vier Manu (vom Scholiasten anders erklärt) BHAG. 10, 6. Manu unter den Rudra VP. 39. N. 4. BHĀG. P. 3, 12, 12. ein Agni MBH. 3, 14180. mit Viṣṇu identificirt (vgl. मनुश्रेष्ठ) TRIK. 1, 1, 32 (ÇKDr. und WILSON nach ders. Aut. ein best. Ġina). Sohn Kṛçāçva's BHĀG. P. 6, 6, 20. Astronom Ind. St. 2, 247. Verz. d. B. H. No. 862. — c) = मननशक्ति (Comm.) TBR. 2, 3, 8, 3. Gedanke (मनस् VS. 9, 7) KĀTH. 13, 14. 14, 6. TS. 1, 7, 2. TBR. 1, 3, 5, 3. NIR. 1, 5. pl. die Geisteskräfte (= मन्तःकरणानि Schol.) BHĀG. P. 6, 4, 25. — d) = मन्त्र Spruch, Gebet, Zaubersformel ĠĀTĀDH. im ÇKDr. WEBER, RĀMAT. UP. 308. 316. 344. 334. PAÑKAR. 1, 9, 9. 11, 27. 3, 3, 2. 8. Verz. d. B. H. No. 1314. Verz. d. Oxf. H. 93, b, 1. 98, a, 10. fgg. 99, b, 2. 103, a, 10. b, 36. PRATĀPAR. 61, a (s. u. प्रतीति 2.). मनु MBH. 1, 52 von einigen Erklärern, aber wohl mit Unrecht, in dieser Bedeutung aufgefasst. — 2) adj. so v. a. verständig (nach Comm.) VS. 13, 49. ÇAT. BR. 8, 6, 18. — 3) f. a) Manu's Gattin AK. 3, 6, 5, 38. P. 4, 1, 38. Sch. — b) Trigonella corniculata Lin. RĀGĀN. im ÇKDr. — Vgl. वृहन्मनु, वृद्ध, मनुस्. मनुकुलादित्य (मनु-कुल + आ) m. N. pr. eines Fürsten HALL 90. मनुग (मनु + 1. ग) m. N. pr. eines der 7 Söhne des Djutimant

MĀRK. P. 53, 23.

मनुज (मनु + 1. ङ) m. Mensch (von Manu stammend) AK. 2, 6, 1, 1. 3, 4, 28, 216. H. 337. HALĀJ. 2, 176. N. 12, 86. 20, 29. Spr. 2318. 3311. LA. (II) 86, 18. मनुजातम् INDR. 3, 22. ऽजा f. ein menschliches Weib ĠĀTĀDH. bei WILS. (ञी ÇKDr. nach ders. Aut.). विद्याधराणां नारीषु साधीषु मनुजासु च HARIV. 10232. — Vgl. निर्मनुज.

मनुजपति (म + प) m. Herr der Menschen, Fürst, König R. GORR. 2, 68, 36. RAGH. 16, 87. VARĀH. BRH. S. 4, 9. 3, 64.

मनुजलोक (म + लोक) m. die Welt der Menschen, die Erde MBH. 13, 340.

मनुजात (मनु + जात) 1) adj. von Menschen oder von Manu stammend: ऋषि त्वा मनुजातेन दधामि मम वामसा AV. 7, 37, 1; vgl. 14, 2, 41. — 2) m. Mensch: यदेव मनुजातस्य धातारो विदधुः पुरा MBH. 12, 8208.

मनुजातमज (मनुज + आ) m. Menschensohn so v. a. Mann; ऽजा f. Weib MBH. 3, 2531.

मनुजाधिप (मनुज + अधिप) m. Fürst, König N. 14, 5. R. 1, 17, 4. VARĀH. BRH. S. 34, 21.

मनुजाधिपति (मनुज + अधिप) m. dass. N. 12, 92. VARĀH. BRH. S. 48, 1.

मनुजीकर (मनुज + 1. कर) in einen Menschen verwandeln: कृता KATHĀS. 32, 176.

मनुजेन्द्र (मनुज + इन्द्र) m. Fürst, König N. 1, 2. VARĀH. BRH. S. 13, 10.

मनुजेन्द्रपुत्री (so ist zu lesen) KATHĀS. 20, 198.

मनुजेश्वर (मनुज + ईश्वर) m. dass. VARĀH. BRH. S. 16, 24. 46, 18.

मनुजेषष्ठ (मनु + जेषष्ठ) m. Schwert H. Ç. 144. मनुजेषष्ठः der älteste Mensch unter den Namen für Strafe (दण्ड) MBH. 12, 4430.

मनुतत्तु (मनु + तत्तु) m. N. pr. eines Mannes ĀÇV. ÇR. 12, 14. — Vgl. मानुतत्तव्य.

मनुत्व (von मनु) n. die Würde eines Manu BUĀG. P. 8, 24, 11.

मनुप्रीत (मनु + प्रीत) adj. von Menschen geliebt oder den Menschen geneigt RV. 10, 63, 1.

मनुम् (मनु + 2. म्) m. = मनुज Mensch ÇABDAK. im ÇKDr.

मनुयुग (मनु + युग) n. die Periode eines Manu = 72 Mahājuga = 311040000 Jahre COLEBR. Misc. Ess. II, 414.

मनुराज् (मनु + राज्) m. Bein. Kuvera's TRIK. 1, 1, 78.

मनुर्हित (मनुस् + हित) adj. menschenfreundlich, gut für die Menschen: होता (Agni) RV. 6, 16, 9. 3, 2, 15. 8, 19, 21. 24. 34, 8. 1, 13, 4.

14, 11. रेतस् 6, 70, 2. ऋषि 10, 26, 5. शं योषते मनुर्हितं तदीमहे 1, 106, 5.

मनुर्वत् (von मनु) adv. wie Menschen, wie es Menschen ziemt u. s. w.: त्वार्हतासो मनुर्वद्देम RV. 2, 10, 6.

मनुवत् (मनु + वत्) adj. von Menschen gewählt: होता ऽवत्, देववत्: AIT. BR. 2, 34.

मनुश्रेष्ठ (मनु + श्रेष्ठ) m. der Beste unter den Menschen, Bein. Viṣṇu's PAÑKAR. 4, 3, 91.

मनुष्य (von मनुस्) m. Mensch: इक्ष्मकृण्वन्मनुष्यस्य शासनीम् RV. 1, 31, 11. इषं उरुता मनुषाय 117, 21. स्वधर 10, 11, 5. मनुषी s. u. मनुष्य.

मनुषेन्द्र KATHĀS. 29, 198 fehlerhaft für मनुजेन्द्र.

मनुष्य (von मनुस्) ÇĀNT. 4, 8. 1) adj. menschlich RV. 1, 39, 4. युग 92, 11.

वसु für Menschen tauglich 2, 23, 9. देव्याः शमितार उत मनुष्याः AIT. BR. 2, 6. ÇAT. BR. 1, 8, 1, 27. इन्द्रेन्द्र मनुष्याः पोरहि (wohl विशः) AV. 3, 4, 6.